

Filmlerde Özel Gereksinimli Bireyler

Fatoş SİLMAN
Hasan AVCIOĞLU

Prof. Dr. Fatoş SİLMAN - Prof. Dr. Hasan AVCIOĞLU

FİLMLERDE ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER

ISBN 978-625-6652-25-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Şubat 2024, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Yaman Dijital Matbaacılık Ltd. Şti.
Zübeyde Hanım Mah. Kazım Karabekir Cad. Uğurlu İş Merkezi No:97/27
Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 341 00 02

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 75392

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

YAZARLAR HAKKINDA

Prof. Dr. Fatoş SİLMAN

Prof.Dr. Fatoş Silman Londra'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Gazimağusa şehrinde tamamladı. Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı alanında lisans ve yüksek lisans yaptıktan sonra, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Eğitim Yönetimi ve Planlaması alanında doktora çalışmalarını tamamladı. 2003-2004 yılları arasında davetli araştırmacı olarak ABD'de Wisconsin-Madison Üniversitesi Eğitim Politikaları bölümünde çalışmalarda bulundu. 2009 yılında Fulbright bursuyla gittiği ABD'de Indiana Üniversitesi'nde vatandaşlık eğitimi konusunda araştırmalar yaptı. Çocukluktan gelen sinema tutkusunu, yüksek lisans eğitimi sırasında aldığı edebiyat kuramları ve sinema eleştirmenliği dersleri ile pekiştirdi. Silman'ın Dünya Sinemasından seçtiklerim: Filmler, Semboller ve Mesajlar, Eğitim Konulu Filmler: Öğretmen ve Öğretmen Adayları için bir Rehber, Türk Sinemasından Seçkiler: Yönetmenler ve Filmleri adlı kitapları bulunmaktadır. Çalışma alanları arasında liderlik, yüksek öğretim, örgüt psikolojisi, vatandaşlık eğitimi gibi konular yer almaktadır. Hobileri, sinema, edebiyat ve Klasik Türk Müziğidir. Silman halen Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı olarak görev yapmaktadır. Evlidir.

Prof. Dr. Hasan AVCIOĞLU

1964 Artvin Yusufeli doğumlu olan Prof. Dr. Hasan Avciođlu, ilk orta ve lise öğrenimini Yusufeli'de tamamlamıştır. Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Ankara Üniversitesi'nde tamamlamıştır. Bir süre MEB'da rehber öğretmenlik yaptıktan sonra 1996 yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmaya başlamıştır. 2010-2013 yılları arasında görevlendirme, 2014 yılından itibaren ise kadrolu olarak Uluslar arası Kıbrıs Üniversitesi'nde çalışmaktadır. Özel eğitim alanında yayınlanmış pek çok sayıda makale ve kitapları bulunmaktadır. Çalışma alanları arasında sosyal beceri eğitimi, özel gereksinimi olan bireylere okuma ve yazma öğretimi, özel gereksinimi olan bireylerin değerlendirilmesi, bireyselleştirilmiş eğitim programları geliştirilmesi yer almaktadır.

ORCID No: 0000-0002-3464-2285

ÖN SÖZ

Güzel sanatların bir dalı olan sinema günümüzde sadece görüntülerin aktarıldığı bir seyir aracı olmaktan çıkmış bir çok disiplinleri bünyesinde barındıran bir özellik kazanmıştır. Edebiyat, eğitim, psikoloji, felsefe, tarih, bilim gibi disiplinlerle harmanlanabilen sinema kendine özgü anlatım diliyle seyircileri etkisi altına alabilmektedir. Bu kitap özel eğitim alanına giren özel gereksinimli bireylerin yaşantılarını, duygu durumlarını, aileleri ile olan ilişkilerini, toplumun önyargıları ile olan mücadelelerini kuramsal çerçeve içerisinde derinlemesine incelemesi ve sinema ile özel eğitim gibi iki farklı disiplini buluşturması açısından okuyuculara farklı bir deneyim sunmaktadır.

Kitabımızda yer alan ve özenle seçilen 18 film seyircileri duygusal bir yolculuğa çıkarırken aynı zamanda karakterlerin sevinçleriyle, üzüntüleriyle ve başarı öyküleriyle özdeşleştirmektedir. Filmler Otizm Spektrum Bozukluğu, Down Sendromu, yüz deformasyonu, Tourette Sendromu, Disleksi, Serebral Palsi, iştme engeli, görme engeli, zihinsel yetersizlik, üstün yetenek gibi özelliklere sahip bireylerin özel gereksinimlerini çok geniş bir yelpazede sunmaktadır. Özel gereksinimli bireyler farklılıklarından dolayı hem ailede hem de toplum içerisinde önyargılara, ayırımcılığa, ötekileştirmeye maruz bırakılabilmektedirler. Bu durum bu bireylerin yaşam sevinçlerini, hayata bağlılıklarını, gelecekle ilgili hedeflerini ellerinden alabilmekte, onları karamsarlığa itebilmektedir. Filmler sadece yazınsallığıyla değil aynı zamanda görselliği ile de sadece okuyarak öğrenemediğimiz ve içselleştiremediğimiz bir takım düşünceleri, duyguları ve farkındalıkları paylaşıp benimsetebilen etkin araçlardır.

Kitabımızın amacı filmler aracılığıyla özel gereksinimli bireylerin hem ailede hem de toplum içerisinde yaşadıkları deneyimlerini, sevinçlerini, üzüntülerini, yaşamla olan mücadelelerini aktarırken benzer sorunlar yaşayan kişilere ve ailelerine ilham olmak, toplumu bilgilendirerek ve farkındalık yaratarak, önyargıları kırarak bu

insanlara karşı kabul ve anlayışın da gelişmesine katkıda bulunmaktır. Özel eğitim ile sinema disiplinlerini buluşturan kitabımızın aynı zamanda hem eğitimciler hem de öğrenciler için etkin bir öğrenme materyali olarak da katkı koymasını umar herkese keyifli okumalar dileriz.

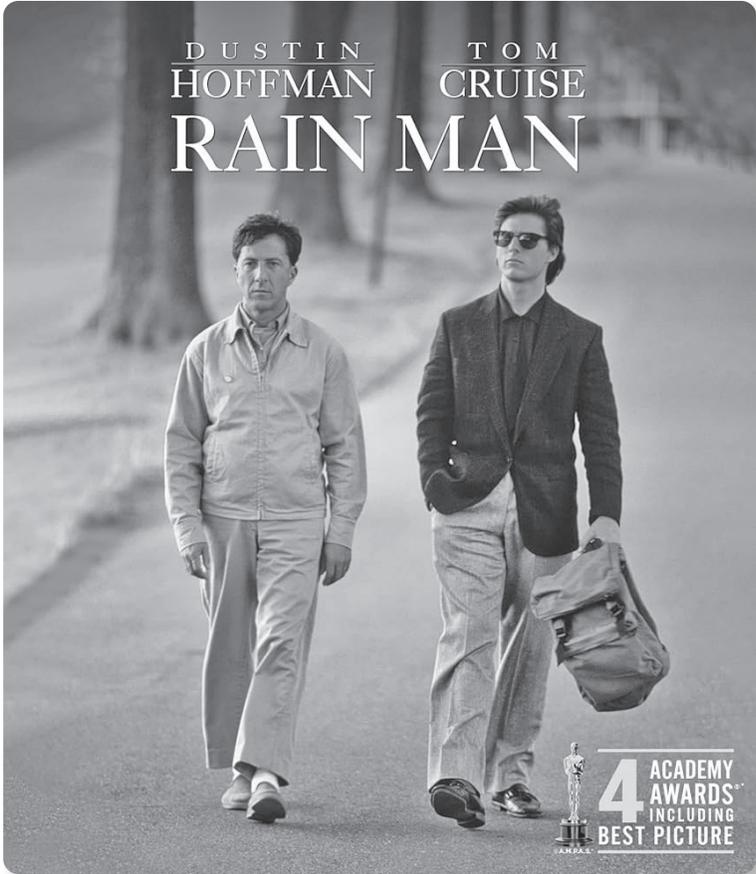
Fatoş SİLMAN

Hasan AVCIOĞLU

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Yağmur Adam (Rain Man).....	1
Başka Tanrının Çocukları (Children of a Lesser God).....	7
Temple Grandin.....	13
Benim Adım Khan (My Name is Khan).....	18
8. Gün (The Eight Day).....	23
Mucize (Wonder)	28
Sınıfın Önünde (Front of The Class)	34
Yerdeki Yıldızlar (Taare Zameen Par).....	40
Okyanus Cenneti (Ocean Heaven)	48
Sol Ayağım (My Left Foot).....	54
Mozart ve Balina (Mozart and The Whale)	60
Zoraki Kral (The King's Speech).....	64
Cennetin Rengi (The Color of Paradise).....	71
Forrest Gump.....	77
Deha (Gifted).....	83
Karanlığın İçinden (The Miracle Worker)	89
Diğer Kız Kardeş (The Other Sister).....	95
Kalbimdeki Sesler (Music Within).....	101
Kaynakça.....	107

YAĞMUR ADAM (RAIN MAN)

Yönetmen: Barry Levinson

Yıl: 1988

Türü: Dramatik Komedi

Süresi: 2 saat 13 dk

Ülke: ABD

Oyuncular: Dustin Hoffman, Tom Cruise, Valeria Golino

Dustin Hoffman ve Tom Cruise'un başrollerini paylaştığı 1988 yapımı film Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan Savant Sendromundan muzdarip Raymond ile materyalist, para düşkünü kardeşi Charles ile olan ilişkisini konu almaktadır. 1970 ve 1980'li yıllarda otizm konusunda farkındalığın henüz gelişmemiş olduğunu (Sarris, 2017) düşündüğümüzde bu filmin önemi ön plana çıkmaktadır.

OSB bir sosyal gelişim bozukluğu olup beynin gelişimini ve insan davranışını olumsuz etkilemektedir. OSB olan bireyler kendi dünyalarında yaşarlar. Otizm tanısı konmuş bireylerde sosyal etkileşim, iletişim yeteneği, ilgi alanları ve aktiveler sınırlı düzeydedir. Otizm bir spektrum olduğu için farklı bireylerde farklı sendromlar görülebilir. Ancak en genel belirtilerinin göz temasından kaçınma, aile bireyleri ve diğer kişilerle iletişime geçmede zorluklar, belli nesnelere karşı takıntı ve sosyal temastan kaçınma olduğu söylenebilir (Hidroğlu ve diğerleri, 2019).

Savant Sendromu, çeşitli zihinsel ve nörolojik bozuklukları olan kişilerin, bozukluklarıyla spontane bir zıtlık ile karakterize edilen yüksek düzeyde zekayı deneyimleyebildiği nadir bir durumdur. Savant Sendromlu bir kişinin IQ'su düşük olabilir veya farklı zihinsel zorluklar veya gecikmeler sergileyebilir. Aynı zamanda tek bir yetenek alanında veya bazen daha fazlasında inanılmaz düzeyde bir zekaya sahip olabilir. Savantizm için herhangi bir kriter yoktur ve DSM'nin herhangi bir baskısında listelenmemiştir. Yine de savantizm, sergilendiğinde müzik, müzik yaratma, takvimleri hesaplama,